

PERINEVRAL INVAZIYANING PATOMORFOLOGIK XUSUSIYATLARI

Daniyar Anorboyevich Nishanov

Odiljon Xadijakbarovich Mirzamuxamedov

I. Kirish

Xavfli o'smalarning biologik xususiyatlarini o'rganishda ularning atrofdagi anatomik tuzilmalarga invaziyasi muhim ahamiyatga ega. O'sma hujayralari qon tomirlari, limfa tomirlari va nerv tuzilmalari orqali tarqalishi mumkin. Shulardan biri — perinevral invaziya bo'lib, u o'sma hujayralarining nerv atrofidagi yoki nerv qobig'i tarkibidagi anatomik bo'shliqlarga kirib borishi va nerv bo'ylab tarqalishi bilan xarakterlanadi.

Perinevral invaziya xavfli o'smalarning muhim patomorfologik belgilaridan biri bo'lib, o'sma hujayralarining nerv tolalari va ularning qobig'i bo'ylab tarqalishi bilan tavsiflanadi. Ushbu jarayon o'smaning mahalliy agressivligini, qaytalanish ehtimolini va ayrim hollarda metastazlanish xavfini baholashda muhim prognostik ko'rsatkich hisoblanadi. Perinevral invaziya turli xil xavfli o'smalarda, jumladan, bosh-bo'yin sohasi, me'da-ichak, prostata, oshqozon osti bezi va boshqa a'zolar o'smalarida uchrashi mumkin. Mazkur tezisda perinevral invaziyaning morfologik mezonlari, gistologik ko'rinishlari, aniqlash usullari va klinik-prognostik ahamiyati yoritilgan.

II. Material va usullar

Perinevral invaziyani aniqlash va baholash jarayoni quyidagi usullar yordamida amalga oshiriladi:

- Gistologik tekshiruv: Parafin kesmalari gematoksilin-eozin bilan bo'yilib, mikroskop ostida o'rganiladi. Tekshiruv vaqtida o'sma hujayralarining nerv tolalariga nisbatan joylashuvi, perinevriy va endonevriy holati hamda nervning morfologik tuzilishi baholanadi.

- Immunogistokimyoviy tekshiruv: Ayrim hollarda perinevral invaziyani oddiy gistologik usul bilan aniqlash qiyin bo'lishi mumkin. Bunday vaziyatlarda maxsus usullardan foydalanish diagnostik imkoniyatlarni kengaytiradi. Nerv to'qimasini aniqlash uchun maxsus markerlardan foydalaniladi, o'sma hujayralarining fenotipini aniqlash uchun esa tegishli epitelial yoki boshqa o'sma markerlari qo'llaniladi.

III. Natijalar

Perinevral invaziyaning asosiy morfologik belgisi nerv tuzilmasi atrofida yoki uning qobig'i ichida o'sma hujayralarining aniqlanishidir. Gistologik preparatlarda o'sma hujayralari nerv tolasi atrofida halqasimon yoki qisman o'rab turgan holda ko'rinadi.

- Morfologik o'zgarishlar: Periferik nervlar epinevriy, perinevriy va endonevriydan tashkil topgan bo'lib, o'sma jarayoni ushbu tuzilmalarning bir yoki nechtasini zararlashi mumkin. O'sma hujayralarining nerv tolalari bo'ylab tarqalishi natijasida nervning normal morfologik tuzilishi buziladi va yemirilish kuzatiladi.

- Invaziya bosqichlari: Birinchi ko'rinishda o'sma hujayralari nervning tashqi yuzasi bo'ylab joylashadi, keyingi bosqichda ular perinevriy qatlamiga kirib boradi va jarayon chuqurlashgan sari endonevriy sohasida aniqlanadi.

- Klinik oqibatlari: Nerv tolalarining siqilishi, atrofiyasi va strukturaviy buzilishi bemorda og'riq, sezuvchanlikning o'zgarishi yoki boshqa nevrologik belgilar yuzaga kelishiga sabab bo'lishi mumkin.

IV. Muhokama

Perinevral invaziya o'smaning biologik agressivligi bilan bog'liq bo'lgan muhim morfologik ko'rsatkichdir. Perinevral invaziya mavjud bo'lgan

o'smalarda mahalliy qaytalanish xavfi yuqori bo'lib, bu jarayon o'smaning anatomik chegaralardan tashqariga chiqishiga sharoit yaratadi.

Perinevral invaziya aniqlangan bemorlarda o'smaning boshqa prognostik ko'rsatkichlari (gistologik turi, differensiallanish darajasi, invaziya chuqurligi, limfovaskulyar invaziya va limfa tugunlarining holati) ham sinchiklab baholanishi lozim. Patomorfologik xulosada perinevral invaziyaning mavjudligi yoki mavjud emasligini ko'rsatish shifokorlarga bemorning keyingi davolash taktikasini belgilashda muhim yordam beradi.

V. Xulosa

1. Perinevral invaziya xavfli o'smalarning muhim patomorfologik belgisi bo'lib, o'sma hujayralarining nerv tuzilmalari va ularning qobig'i bo'ylab tarqalishini ifodalaydi.
2. Gematoksilin-eozin bo'yog'i bilan gistologik tekshiruv asosiy diagnostik usul hisoblansa, immunogistokimyoviy tekshiruv shubhali holatlarda tashxisni aniqlashtirish imkonini beradi.
3. Perinevral invaziyaning patomorfologik xususiyatlarini chuqur o'rganish o'smalarning biologik xatti-harakatini tushunish, patologik tashxisni takomillashtirish va bemorlar uchun individual davolash taktikasini belgilashda muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

